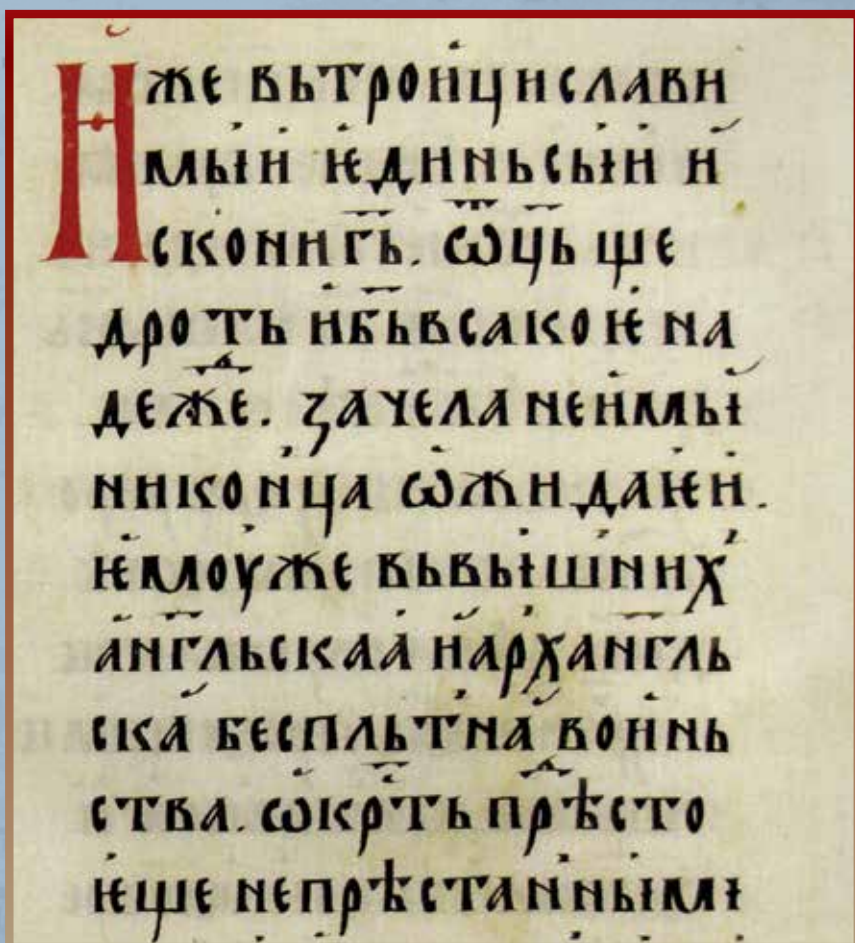

Тематски зборник КОСОВО И МЕТОХИЈА КРОЗ ЧИЊЕНИЦЕ, ТУМАЧЕЊА И СИМБОЛЕ

књига 2
ИСТОРИЈА И ЕТНОЛОГИЈА

Тематски зборник
КОСОВО И МЕТОХИЈА КРОЗ ЧИЊЕНИЦЕ,
ТУМАЧЕЊА И СИМБОЛЕ

књига 2
ИСТОРИЈА И ЕТНОЛОГИЈА

Тематски зборник
КОСОВО И МЕТОХИЈА КРОЗ ЧИЊЕНИЦЕ,
ТУМАЧЕЊА И СИМБОЛЕ

књига 2
ИСТОРИЈА И ЕТНОЛОГИЈА

Издавач

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

За издавача

Проф. др Драган Танчић, директор

Уредили и приредили:

др Ивана Рајовић Женарју, виши научни сарадник
др Весна Зарковић, виши научни сарадник

Рецензенти

др Божидар Зарковић, редовни професор
др Срђан Цветковић, научни саветник
др Саша Станојевић, ванредни професор
др Ана Костић Ђекић, ванредни професор
др Александар Павловић, виши научни сарадник

Лектура

Проф. др Јелена Војиновић Костић

Припрема за штампу

Миодраг Панић

Штампа

ГИД „Pi-press“, Пирот

Тираж

150

ISBN 978-86-89025-92-7

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

Тематски зборник
**КОСОВО И МЕТОХИЈА
КРОЗ ЧИЊЕНИЦЕ, ТУМАЧЕЊА
И СИМБОЛЕ**

књига 2
ИСТОРИЈА И ЕТНОЛОГИЈА

Лепосавић, 2023.

Објављивање овог зборника суфинансирало је Министарство науке,
технолошког развоја и иновација Републике Србије.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	9–12
Марко П. Атлагић, Филип М. Обрадовић, <i>Српски хералдички симболи на Косову и Мејхохији као темељ српској националној и државној идентитетској Републике Србије</i>	13
Драгана Ј. Јањић, Горан М. Јанићијевић, <i>Слојеви и облици симболичкој мишљења у српском средњовековном уметничком наслеђу XIV столећа на Косову и Мејхохији</i>	29
Ђорђе Н. Ђекић, <i>Насићанак кривичној права: казне у Хрисовуљи Манасићу Бањска</i>	67
Ивана С. Женарју Рајовић, <i>Јерусалимска соба у Великој Хочи</i>	87
Мирослав С. Милошевић, <i>Делатност руских конзула на Косову и Мејхохији у XIX и почетком XX века</i>	105
Весна С. Зарковић, <i>Косовски вилајет у плановима Аустроугарске 1896–1908.</i>	129
Иван М. Бецић, <i>Државна помоћ црквама на Косову и Мејхохији после великој рат</i>	155
Божица Ж. Славковић Мирић, <i>Новине, штампа и медијска култура на Косову и Мејхохији у периоду између два светска рата</i>	171
Јован Ј. Алексић, <i>„Индустијализација Јужне Србије“: Свечано отварање рудника „Трејча“ октобра 1930. године</i>	189
Сава Д. Ђурђевић, <i>Турска национална мањина на Косову и Мејхохији током децениј година двадесетог века</i>	201
Петар Р. Ристановић, <i>Жртве демонстрација у САП Косово 1981. године</i>	215
Ена С. Мирковић, <i>Недељне информативне новине (НИН) и „Косовски рат“ 1998–1999</i>	229

- Александар С. Павловић, *Прилої размаїрању
концеїїа „їомирења“ Срба и Албанаца на Косову
и Меїохији: Сїавови їрийадника срїске заїеднице
у Косовскої Миїтровици* 253
- Невена С. Петковић, *Симболика сїруїане їоїаче
у народним обичаїма Срба на ценїралном Косову* 283
- Небојша Д. Ђокић, Јелена Б. Рогожарски, Милена М. Балтић,
Прилої исиїорији Средачке жуїе 307

Ена С. МИРКОВИЋ*

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

НЕДЕЉНЕ ИНФОРМАТИВНЕ НОВИНЕ (НИН)¹ И „КОСОВСКИ РАТ“ 1998–1999**

Айстѝрактѝ: У раду се на основу писања Недељних информативних новина (НИН), прате догађаји на Косову и Метохији у току тзв. „Косовског рата“, од јануара 1998. године до краја НАТО агресије јуна 1999. године. „Косовски рат“ је био оружана ескалација вишедеценијске кризе у односима између српског и албанског становништва на КиМ. Рат је окончан уз помоћ НАТО агресије на СРЈ, која је извршена без дозволе Уједињених нација, а резултирала је Кумановским споразумом и доношењем Резолуције 1244 у Савету безбедности УН којом је суверенитет над овом територијом привремено предат мисији Уједињених нација и међународним мировним снагама. Сукоб су пратили сви медији и штампа Србији, а у овом раду акценат је стављен на извештавање НИН-а, као једног од најстаријих недељних листова у Србији.

Кључне речи: Недељне информативне новине, Косовски рат, оружани сукоб, СРЈ, политика, Аутономна Покрајина Косово и Метохија (АПКиМ), НАТО агресија.

Косовски рат се сматра једним од најзначајнијих сукоба на Балкану током деведесетих година двадесетог века. Овај сукоб је избио из вишедеценијског политичког, економског и етничког неслагања између Албанаца и Срба

* Научни сарадник, ena04111986@gmail.com.

** Рад је настао у оквиру научноистраживачког рада НИО по Уговору склопљеним са Министарством науке, технолошког развоја и иновација РС број 451-03-47/2023-01/200020 од 3. 2. 2023. године.

- 1 Недељне информативне новине (НИН), су почеле да излазе 26. јануара 1935. године када је штампан први број. НИН је настао као часопис левичарске оријентације у коме су објављивани прилози и чланци из различитих области, тако да се поред политичких бавио економским и културолошким темама. У њему су сарађивали познати интелектуалци, људи блиски идејама Комунистичке партије и социјалне револуције, уједно и најзначајнији представници социјалне књижевности у међуратној Југославији. Међутим, лист врло брзо забрањен, до 7. септембра 1935. изашло је 26 бројева а онда је полиција Краљевине Југославије онемогућила даље издавање НИН-а. Шеснаест година касније, група новинара „Младог бораца“, омладинског листа zaloжила се за покретање новог листа и 7. јануара 1951. године, нови НИН је поново покренут. Од тада је непрекидно излазио, док су се уредништва мењала. Садржински лист је и даље обухватао велики број питања, а поред политичких бавио се и економским, друштвеним и културолошким темама. Лист је пратио и тзв. Косовски рат као и дешавања у току НАТО агресије на СРЈ 1999. године.

на простору Аутономне Покрајине Косова и Метохије (АПКиМ). Испоставило се да је стара српска средњовековна територија Косова и Метохије на којој се од Косовске битке на Видовдан, 28. јуна 1389. године бранила српска државност наставила да буде поприште међуетничких тензија и током „кратког двадесетог века“. Ту чињеницу није могла да промени ни политика „братства и јединства“ за коју се залагала Комунистичка партија Југославије (КПЈ) након Другог светског рата.

Аутономна Косовско-Метохијска Област (АКМО) званично је проглашена 10. јула 1945. године, али широка аутономија није успела да задовољи албанску страну нити да трајно смири тензије на овом простору (Кецојевић 2006: 155 - 188).

Након смрти Јосипа Броза Тита и успостављања вишестраначког система у Србији 1990. године, тензије су почеле да експлодирају. Албанска заједница је почела да се организује и тражи већу аутономију и независност Косова. Основали су паралелне политичке институције и прогласили независност, што су српске власти одбациле као неуставно и сепаратистичко. Уз то, албански сепаратисти су формирали оружане групе које су почеле да нападају српске снаге и цивиле на АПКиМ. Српска војска и полиција су почеле да одговарају насиљем, а насиље се наставило да ескалира током деведесетих година (Логос 2016: 297). У јануару 1998. године, Контакт група, коју су чиниле САД, Велика Британија, Француска, Немачка, Италија и Русија, основана је како би се пронашло решење за кризу на АПКиМ. Група је покушала да преговара између албанских сепаратиста и српских власти, али њени напори су се показали неуспешним („Dan kada је роцео rat на Kosovu“, 06. 03. 2016: 1). У том циљу је 1998. године потписан споразум између Слободана Милошевића и америчког дипломате Ричарда Холбрука, који је обухватао прекид ватре и омогућио је долазак међународних посматрача на територију АПКиМ (Bellamy 2002 : 95). Холбрук је током преговора са Милошевићем инсистирао на повлачењу српских снага из АПКиМ, као и на стварању политичког дијалога са албанском страном. Међутим, Милошевић није био спреман на потпуну капитулацију, већ је желео да одржи контролу над АПКиМ и да се Ослободилачка војска Косова (ОВК) прогласи терористичком организацијом (Gow 1998: 18).

У јулу 1998. године, ОВК формирана од стране албанских сепаратиста, још је више појачала своју терористичку делатност показујући да не жели да преговара ни око чега другог осим око „независног Косова“. ОВК је била активна у југозападном делу АПКиМ, док су српске снаге имале контролу над градовима и путевима (Логос 2019: 303). Ово је довело до повећања напетости у јужној српској покрајини у које су се укључиле још више и међународне снаге. Након неуспелих преговора у Рамбујеу сукоб је додатно ескалирао тиме што се НАТО укључио противправно вршећи агресију на територију тада СР Југославије без дозволе Уједињених нација (*Политика*, 23. 03. 2012: 1). Сукоб су пратили медији у Србији, нас је занимало писање НИН-а, као најстаријег недељника у Србији о ситуацији на АПКиМ и тзв. Косовском рату.

НИН И „КОСОВСКИ РАТ“ ОД ЈАНУАРА 1998. ГОДИНЕ ДО НАТО АГРЕСИЈЕ

НИН је пратио од јануара 1998. године све веће растуће тензије на простору АПКиМ. Већ у првим јануарским бројевима излази опширан текст „Косовски сан и јава“, који критички анализира стање у овој јужној српској покрајни подвлачећи како „између Србије и Косова не постоји царина и то је једини материјални доказ да се ради о истој држави“. АПКиМ је простор у коме се на терор одговара терором, са једне стране репресија српске полиције према албанским студентима, са друге деловање ОВК, која пресреће и легитимише Србе. Настojeћи да прикаже обе стране, НИН објављује два интервјуа, са потпуно опречним гледиштима решења Косовске кризе. Интервју са Фехми Агани, потпредседником ДКС-а, који искључиво види независно „Косово републику“ као будућност. Други је интервју са Костом Булатовићем, једним од лидера Српског покрета отпора, умереније српске струје која се залаже за мирно решење кризе. Уочљив је критички став према председнику Слободану Милошевићу и званичном Београду, за који се каже да не подржава Србе са АПКиМ на прави начин или то чини ратно хушачком пропагандом преко „Божура“ и његовог лидера Богдана Кеџмана који и нема пуно стварних симпатизера на Косову. НИН замера што се ни Министарство одбране, као ни председник СРЈ Слободан Милошевић после заједничког састанка нису огласили никаквим саопштењем јавности, те да сви државни органи ћуте на терор који спроводи ОВК, укључујући и Министарство унутрашњих послова и полицијце на АПКиМ (НИН, 15. 01. 1998: 1).

У још оштријем критичком тону, НИН наставља да коментарише ситуацију у јужној српској покрајни и у фебруарским бројевима. Интервјуишући овог пута грађане из АПКиМ, за које наводи како су љути и разочарани актуелном државном политиком. Те како им „је мука од оних горе“ јер се „играју нашом судбином“ као и да су „сви били одушевљени пре десет година Слободаном Милошевићем и гледали га као на Светог Саву“ али да је од његових обећања остало једино то да сада „само чекамо да неко запуца па да настане изгибељ“ (НИН, 5. 02. 1998: 1). Критика није заобилазила ни тадашњег председника Србије Милана Милутиновића, који се „није удостојио да разговара са председником Српског покрета отпора Момчилом Трајковићем и владиком Артемијем о најтежем српском проблему“ (НИН, 5. 02. 1998: 1). Са друге стране све више јача снага тзв. ОВК, чији је центар отпора у најјачи у Дреници, а која је како НИН наводи издала већ више од 40 саопштења и протеклих дана убила преко 50 људи, махом српске националности са изузетком појединих непослушних Албанаца (НИН, 26. 02. 1998: 1). Ситуација се додатно погоршала, пошто је дошло до новог сукоба ОВК-а и српске полиције 28. фебруара баш на територији Дренице који је резултирао убиство четворице српских полицајаца и убиством шеснаесторице припадника ОВК. Телеграми саучешћа полицајцима упућени од стране двојице председника (СРЈ и Републике Србије), као одговор на евидентно још јачу кризу у АПКиМ нису задовољили ниједну страну. Албанци су организовали протесте, због „терора српске полиције“, а Срби

остали дубоко незадовољни „београдским салонским тумачењима“ стања на КиМ (НИН, 12. 03. 1998: 1). Анализа геополитичке ситуације, са еминентним српским професорима и интелектуалцима попут академика Василије Крестић, проф. Мирко Зуроџац, проф. Коста Чавошки коју доноси НИН, своди се на апострофирање драматичне ситуације у АПКиМ као и неповољни геополитички положај Србије у односу на велике силе (НИН, 05. 03. 1998: 1).

Са друге стране стоје невладине организације и Међународна хелсиншка федерација које једнострано извештавају о ситуацији у јужној српској покрајини, истичући само угрожена права албанске националне мањине и терора који спроводи српска полиција, свесно минимизирајући улогу ОВК и малтретирање које трпи српски живаљ (НИН, 12. 03. 1998: 1). Сукоб у Дреници испровоцирао је оштру реакцију међународне заједнице која је поставила ултиматум да Срби и Албанци морају одмах започети дијалог, под претњама санкцијама Србији. НИН критички истиче да је српска страна пожурила у Приштину на дијалог са Албанцима, који су наставили да постављају услове (НИН, 19. 03. 1998: 1). Већ у априлским бројевима, видно је разочарење пропалим преговорима и све више помиње се да је извесно да ће доћи до оружаног сукоба у АПКиМ, упоређујући стање у АПКиМ са стањем пред рат у Босни. Новинари оштро критикују политику и режим Слободана Милошевића, као недемократски и корумпиран, и почива на „приватизовању државе и слабљењу њених институција“.

Први мајски број доноси вести о новим сукобима, код Ђаковице и у Косовској Митровици где је убијен један полицајац. Са друге стране наду у наставак преговора пробудила је вест да се Русија директније укључила у решавање косовске кризе, слањем специјалног изасланика Игора Иванова. Он је након састанка са Слободаном Милошевићем изјавио новинарима да „југословенска власт озбиљно разматра предлог о учешћу мисије ОЕБС-а, на челу са бившим шпанским премијером Фелипеом Гонзалесом.“ (НИН, 05. 05. 1998: 1). Већ у следећем броју помињу се директни преговори између Слободана Милошевића и Ибрахима Ругове, овог пута као резултат састанка Ричарда Холбрука и Слободана Милошевића пошто је претходно пропао покушај Контакт групе. НИН не извештава детаљно о овим састанцима, већ апострофира да је разговор двојице лидера свакако утицао да се привремено одложе још ригорозније санкције Југославији. Паралелно са причом о преговорима НИН извештава о повременим сукобима и врло напетом стању на КиМ, као и убијеним цивилима као последици тих сукоба. Уочљив је критички приступ према свим учесницима преговора, уз дозу новинарске ироније која је присутна готово у свим текстовима из ових бројева. Тако се истиче како народи на Балкану воде превише „емоционалну“ политику, између два сна - оног о српском Косову као и оног о великој Албанији, са тим што се оба виде као нереална (НИН, 28. 05. 1998: 1).

Преговори су се убрзо поново нашли у запању почетком јуна, када су се наставиле оружане борбе у још већој мери на простору АПКиМ. НИН доноси извештаје за које наводи да су непроверени о исељавању Албанских избеглица из АПКиМ, у Албанију, Црну Гору или пак друге делове Србије.

Настојећи да сачува дозу објективности лист истиче да из АПКиМ стижу опречне информације, да албанска страна тврди да је разлог исељавања репресија српских државних органа, српска полиција пак наводи да се породице склањају под присилом ОВК за коју лидер само прокламоване „Републике Косово“, Ибрахим Ругова тврди да нема „довољно информација о њеном постојању“ (НИН, 11. 06. 1998: 1).

Број од 18. јуна доноси интервју са италијанским министром одбране Бењамином Андреатом у коме се отворено говори о могућој војној интервенцији НАТО снага из италијанских база. Андреата је истакао у разговору да би НАТО интервенција служила у сврху „очувања Југославије“ а против „оних политичких снага у Југославији које провоцирају нетрпељивост и оружане сукобе, што као последицу може имати разбијање земље“ (НИН, 18. 06. 1998: 1). Упорно правећи паралелу са ратом у Босни, за коју окривљује искључиво српску страну италијански министар је истакао одлучност у томе да неће дозволити да се понови ситуација са почетка деведесетих година, те да су све земље алијансе једногласне да ће употребити силу уколико се Срби не покажу као „разумни и великодушни“ и не дозволе косовским Албанцима да управљају својој аутономном покрајном у оквиру Југославије. Ово је уједно и први текст у НИН у коме се директно и отворено говори о великој могућности НАТО агресије на СРЈ као решењу косовске кризе.

Новинари НИН-а, ипак највише критикују српске политичаре, који су показали „запањујућу неукост“, јер нису схватили да ће „Шиптари на Косову“ тежити да остваре свој стари стогодишњи план од Прве призренске лиге - уједињење у Велику Албанију. Давање превелике аутономије косовским Албанцима које је било константа после Другог светског рата, по њиховом мишљењу довело је до тога да „шиптарски лидери који ни до дана данашњег нису ниједном осудили тероризам своје војске, имају више савезника на свету него легална и легитимна југословенска и србијанска војска и власт.“ (НИН, 25. 06. 1998: 1). Са друге стране скептични су и према подршци Русије, коју сматрају да је кроз историју била више декларативна, него стварна уз ироничну констатацију „да када Срби чују да је Русија иза нас, нема те наредбе коју неће послушати“.

Јулски бројеви доносе интервју са лидером Српског покрета отпора Момчилом Трајковићем. Видно разочаран односом режима Трајковић констатује „како Београд не занима српски народ на Косову и Метохији већ је он употребљен као лимун, исцеђен и одбачен“ те да је режим „прокоцкао шансу за мирно и политичко решење косовског питања у складу са српским интересима.“ (НИН, 02. 07. 1998: 1). Настављају се и разговори са званичницима из НАТО алијансе па тако у интервјуу бригадни генерал Тимоти Пепе изјављује без задршке како су базе у Авијану спремне за напад као и да бомбе са осиромашеним уранијум нису забрањено оружје ни по једној конвенцији (НИН, 2. 07. 1998: 1). Генерални секретар НАТО-а, Хавијер Солана, истиче пак своје симпатије и дивљење према Ибрахиму Ругови, и решеност да алијанса не дозволи да се понови „босанска трагедија“ те да би војна интервенција била само „помоћ дипломатској активности, а не циљ сам по себи.“

(НИН, 09. 07. 1998: 1). НИН извештава и о трочасовној дипломатској шетњи амбасадора из земаља чланица Контакт-групе, за коју каже да није била „ни-мало ризична“, пошто су прошли маршрутом која је под контролом полиције те да се група окренула на 5 километара од пункта ОВК, са којом се није сусрела. То је изазвало критике у саветодавном тиму Ибрахима Ругове, који је оценио да мисија није успела јер нису посећене области које контролише илегална ОВК, за коју се наводи да још увек није стављена под политичку контролу ниједне странке, већ делује самостално (НИН, 09. 07. 1998: 1).

У иронично тону се пише како ни Америка али ни Србија, не зна ко су стварни предводници ОВК, које је њихово бројчано стање, као ни колики је стварни број страдали у међусобним окршајима са полицијом. Док се за режим из Београда каже да је његова тактика у потпуности непозната, и да је симптоматично да се до сада није обавестио ко стоји иза ОВК-а (НИН, 09. 07. 1998: 1). Однос службеног Београда према АПКиМ, негативно је оце-нио и у разговору владика рашко-призренски др Артемије Радосављевић оцењујући да „званична политика“ заправо не постоји као ни искрена жеља власти да се ситуација у јужној српској покрајини реши (НИН, 09. 07. 1988: 1). Уместо дипломатских решења све је више присуство помињање могуће војне интервенције и сукоба. Тако се у јулским текстовима све више пише о наоружању НАТО алијансе и југословенске војске, процењује број могу-ћих војника, стање ПВО-система, извештава о одржаним војним вежбама (НИН, 16. 07. 1998: 1).

Пише се све више и о ОВК као фактору који се мора узети у обзир, а која је несумњиво подржавана од стране Албаније (НИН, 23. 07. 1998: 1). Такође се истиче да се затварају очи међународне заједнице пред чињени-цом да се ОВК обучава на граничној територији Албаније са Косовом док Албанија свесно не жели да се меша у дешавања на северу своје земље (НИН, 06. 08. 1998: 1). О ОВК албански листови „Коха диторе“ и „Бујку“, пишу као о јединцима које се боре за обесправљени албански народ на окупираној територији републике Косова. Разматра се и учешће јединица војске Југо-славије у сврху одбране АПКиМ, за коју новинари НИН-а извештавају да је за сада на Космету нема довољно, те да српски грађани не желе да буду распоређени у овој области нити ту да служе војску у страху за своје животе (НИН, 30. 07. 1998: 1). Ипак постаје јасно да је рат на Космету све извеснији и да не долази до правог стишавања страсти ни са једне стране те да је криза „попримила катастрофалне размере и да би требало размотрити увођење и де јуре ванредног стања на овој територији.“ (НИН, 13. 08. 1998: 1). Авгу-стовски бројеви говоре и о јачању утицаја ОВК која ужива прикривену или чак отворену подршку западних сила као и Албаније и слабење утицаја Ибрахима Ругове за кога се наводи да „никада није ни имао подршку ОВК“ (НИН, 13. 08. 1998: 1). Приметно је да августовски бројеви помињу у већем обиму однос Црне Горе према питању ситуације у АПКиМ, те лоше односе на релацији Београд-Подгорица и могућу опцију отцепљења уколико се буде инсистирало на војном решењу Косовског питања у коме Црна Гора не жели

да учествује. Крај августа извештава о преговорима, између председника СРЈ Слободана Милошевића и специјалног америчког изасланика за Југославију Кристофера Хила. Са дозом ироније НИН констатује да су ти преговори прошли уз сагласност свих страна укључујући и Ибрахима Ругову, да се мора тражити мирно политичко решење које укључује сузбијање тероризма са тим што за албанску страну терор врши српска полиција (*НИН*, 27. 08. 1998: 1). Са друге стране постало је јасно да ОВК није сузбијена како је почетком августа изјављивао МУП, већ су њене јединице кренуле у контранападе и на косовском и на метохијском фронту са циљем да испровоцирају реакцију међународне заједнице. Овога пута НИН је оптимистичнији, наводећи како оваква тактика већ једном није прошла, те да ће Американци највероватније вршити притисак ка мирном решавању сукоба на обе стране, са тим што ће онда обе стране највероватније „понешто добити а много више изгубити.“ (*НИН*, 27. 08. 1998: 1).

Септембарски бројеви пак доминанто говоре о могућим решењима Косовског питања. Решење Косовског питања виђено је кроз више различитих модела, највише форсиран је од стране Европске уније модел Јужног Тирола који је подразумевао потпуну аутономију без обележја државности. Ипак, постављало се питање да ли једно такво решење може да заживи док је ситуације на терену пуна насиља, тим пре што Албанска страна није показивала спремност да насиље заустави (*НИН*, 03. 09. 1998: 1). Наставак преговора између Слободана Милошевића и Ибрахима Ругове, уз посредовање Кристофера Хила, само су одложили доношење решења за како НИН каже „наредни миленијум“ (*НИН*, 10. 09. 1998: 1). Оно што је наставило да доминира јесте велика подељеност у АПКиМ између Срба и Албанаца, те постојање „две истине, српске и албанске“ уз терористичко деловање ОВК, које омета налажење мирног решења (*НИН*, 24. 09. 1998: 1).

У октобарским бројевима поново у први план се помиње НАТО интервенција као врло реална могућност у не напредовању мирних преговора и даљем ширењу насиља на Космету за које обе стране оптужују ону другу: Албанци припаднике српске полиције и војске, а Срби припаднике ОВК (*НИН*, 01. 10. 1998: 1). Новина је да је НИН критичнији у овим бројевима те анализира тржиште дроге у вези са наоружавањем ОВК у АПКиМ, али и улогу МУП-а и политичких структура којима одговара новац од диловања дрогом те се не труде да заправо прекину те ланце трговине дрогом (*НИН*, 08. 10. 1998: 1). У Београду већ долази до убрзаног рашчишћавања склоништа што говори у прилог томе да се оваква интервенција све више очекивала (*НИН*, 08. 10. 1998: 1). НАТО агресија је привремено бар била одложена, након разговора југословенског председника Слободана Милошевића и америчког изасланика Ричарда Холбрука на Белом двору чији главни резултат би требало бити слање мисија ОЕБС-а у АПКиМ и надгледање успешности те мисије од стране НАТО алијансе. Детаљи разговора нису познати јавности, али НИН изражава скепсу и види их као само одлагање неминовности агресије с обзиром да такав план не задовољава

ниједну страну (НИН, 15. 10. 1998: 1). Критикује се и држање председника Милошевића, за кога се наводи „да је задржао улогу ћутљивог демијурга“ у највећој политичкој кризи, износећи врло штуре информације у јавности које су изазвале само несигурност збуњених и уплашених грађана (НИН, 15. 10. 1998: 1). Са друге стране почело је распоређивање припадника мисије ОЕБС-а, тзв. „верификатора“, чија безбедност се покрива надлетињем америчких летелица У-а, уз све јачу западну пропаганду да би НАТО требало да распореди и своје копнене снаге на простору АПКИМ, како би заштитио припаднике мисије који долазе на ово тло „као ненаоружани цивили“. Поставило се одмах питање и о броју „мисионара“ којима би се придодали и представници руских снага (њих око 250), пошто се обећање од 2000 лица показало у почетку као претерано (НИН, 22. 10. 1998: 1). Косовска криза постаје главна тема октобарских бројева, присутан је знатно већи број текстова који се односи на затегнуту ситуацију у јужној српској покрајини, док је у претходним по броју максимално био један или два текста. То говори у прилог чињеници да је ситуација у АПКИМ постала главна тема и других домаћих али и светских медија, те да је очигледно дошло до критичног заоштравања ситуације, која је претила све извесније да пређе у отворени рат. Бомбе су биле привремено избегнуте, али криза је и даље била на ивици. Повлачење српских снага војске и полиције и напуштање касарни из АПКИМ, те враћање ОВК на позиције где је била полиција појачавале су додатно слутњу да се не назире крај кризе, већ да ће се ситуација још више додатно закомпликовати (НИН, 29. 10. 1998: 1).

Питање правне формулације, око будућег статуса АПКИМ унутар Југославије се тема је новембарских бројева. СРЈ је била на путу да постане „једна земља са три система: Србије, Црне Горе и КиМ“, феноменом непознатим у међународном праву до тада како наводе новинари НИН-а (НИН, 05. 11. 1998: 1). Предлажу се различити модели, један од њих је и по узору на швајцарске кантоне, по мишљењу историчара др Душана Батаковића, у коме би се у аграрним деловима створили претежно албански или претежно српски кантони, док би у градовима била успостављена мешовита управа са дводомним скупштинама и узајамним правом вета у горњем дому (НИН, 19. 11. 1998: 1). Сумња је постојала и у други, много реалнији модел, који је предлагао Кристофер Хил, кога је негативно оценио председник Србије, Милан Милутиновић, али и представници националних мањина у АПКИМ (НИН, 19. 11. 1998: 1). Друго важно питање је и правна надлежност Хашког трибунала над АПКИМ, који је имао одрешене руке од почетка године. Међутим, југословенске власти су хашким истражитељима одбиле да и даље издају дозволе за долазак у АПКИМ, што је створило нове тензије. АПКИМ је свакако и даље главна тема НИН-а, нарочито последице договора између Милошевића и Холбрука, те долазак тзв. „верификатора“ ОБЕСА, те војне и политичке промене које су узроковане овом новином. Једна од видљивих последица било је још веће исељавање Срба са простора АПКИМ, које се само додатно појачало неизвесношћу њиховог положаја (НИН, 12. 11. 1998: 1).

Закључак да грешке политичара плаћају Срби у АПКиМ, који настављају да трпе терор од ОВК-а, видно незадовољним и односом званичног Београда према њима (НИН, 12. 11. 1998: 1). Незадовољна је била и СПЦ, која је тражила у званичном саопштењу да се укине закон који је Јосип Броз донео 1945. године о забрани повратка расељених Срба у АПКиМ током Другог светског рата. Питање АПКиМ и опстанака СПЦ на њему била су свакако једна од круцијалних, што је нагласио и патријарх Павле у разговору за НИН и нешто чему је тек представљало решавање у будућем периоду (НИН, 27. 11. 1998: 1).

Први децембарски број доноси интервју са Рецепом Ђосјом, лидером Уједињеног демократског покрета, књижевником и критичарем. У кратком писаном извештају НИН-у, он Косово види искључиво као независно, у коме би Срби уживали права националне мањине као и остале заједнице (НИН, 03. 12. 1998: 1). Став који су у том тренутку у највећој мери делили и остали Албанци у АПКиМ, а који заправо најбоље говори о узалудности покушаја да се нађе неки политички модел у оквиру Србије који би одговарао свим стварима. Ни предлози Кристофера Хила и Милана Милутиновића, са друге стране који АПКиМ виде у оквиру Југославије односно Србије нису могли да задовоље ниједну страну до краја. Реорганизација у војним и полицијским редовима, виђене су у складу са договором између Холбрука и Милошевића. Да преговори не напредују у пожељном смеру показао је и нови напад ОВК, овога пута у кафићу у Пећи, приликом чега је убијено шесторо младих људи. Ескалација насиља која је још једном убрзала долазак америчких изасланика Ричарда Холбрука и Кристофера Хила на Косово, која није допринела смиривању ситуације. Штавише НИН извештава о 16 граничних напада са убијенима и рањенима од склапања споразума између Милошевића и Холбрука (НИН, 17. 12. 1998: 1). Критикује се и улога и став југословенског председника Слободана Милошевића и у Капитол Хилу од стране америчких политичара, али у НИН-у од стране новинара. Док Капитол Хил сматра да са Милошевићем није требало ни преговарати, јер је диктатор и не демократа, НИН у децембарским бројевима осуђује Милошевићево понашање које иде на руку управо оваквим тврдњама, а самим тим и лошем имиџу Југославије у с вету (НИН, 17. 12. 1998: 1). Тако преноси и интервју са лидером СПО-а Вуком Драшковићем, који је виђен као јак опозициони лидер за кога се процењује да без његовог политичког утицаја не може да се донесе ниједна значајна одлука у земљи, па тако да ће се питати у случају Косовске кризе. Драшковић АПКиМ види као „неотуђиви део Србије, њен извор, темељ, њена прошлост, садашњост и будућност који се мора одбранити те да се политички опоненти морају сагласити око питања Косова“ (НИН, 29. 12. 1998: 1). Критикује тренутни политички режим, који одбија да прихвати „реалност света и времена у коме живи“ и поздравља споразум Милошевић-Холбрук уз оштру критику што се одмах у почетку доношењем погрешних политичких поступака и тај споразум доводи у питање.

НИН извештава о напетости ситуацији у АПКИМ, почетком нове 1999. године. Ситуацију у јужној српској покрајни описује као „зебњу, страх и неизвесност“, а ни највећи хришћански празник Божић није прошао без претходних бомбашких напада и страху од терора тзв. ОВК (НИН, 14. 01. 1999: 1). Злочин који се догодио у селу Рачак 15. јануара, главна је тема јануарских бројева. Оптужба да је српска полиција извршила „масакр“ 46 Албанских цивила, а не да се разрачунавала са припадницима ОВК, о чему је раније известила представнике ОЕБС-а, довели су до новог затезања између српске и албанске стране. Одлука савезне владе на Ванредној седници од 18. јануара да је Виљем Вокер, шеф Верификационе мисије ОЕБС-а на Косову, пресона нон грата те да мора да напусти Југославију, изазвале су нове још реалније претње НАТО бомбама (НИН, 21. 01. 1999: 1). Дискусија на релацијама Београд-Приштина-Брисел шта се заправо догодило у Рачку, довеле су атмосферу до усијања. Запад је изразио спремност да интервенише ваздушним нападима, а решавање кризе истакнуто је као хитно. Упоредо са претњом војном интервенцијом, помиње се и одржавање хитне „мировне конференције“ земаља чланица Контакт групе. НИН ову конференцију види као нови „Берлински конгрес“ са тим да за простор АПКИМ све извеснија постаје идеја међународног протектората уколико би и Срби и Албанци успели да постигну неки договор (НИН, 28. јануар 1999: 1). Наводећи како је Милошевић у Вашингтону виђен као балкански „Садам Хусеин“, те да се све више у америчкој јавности чују повике за независно Косово или изолацију Слободана Милошевића као екстрема у преговорима између Срба и Албанаца (НИН, 28. 01. 1999: 1).

Фебруарски бројеви, започињу управо вестима о припремама за мировну конференцију у Паризу. НИН је одабрао нешто другачији приступ овога пута, па је пре дешавања у Паризу и Рамбујеу направио независну анкету, интервјуишући телефонским путем 200 претплатника из Србије, без АПКИМ, о томе колико су у ствари спремни да бране АПКИМ уколико до оружане ескалације заиста дође. Испоставило се да је већина испитаника (њих 63,5%) одговорило да је спремно да се ангажује и лично за одбрану јужне српске покрајне. Интересантно је да је на питање о томе „Ко заступа најбоље интересе Срба са Косова и Метохије?“, за председника Слободана Милошевића се определило само 8% а нешто мање за владајућу странку 7,5%, док је већина изјавила да не зна адекватан одговор на ово питање. Тако да је анкета иако рађена на малом узорку, добро показала какав је став о актуелној политици Србије према АПКИМ (НИН, 04. 02. 1999: 1).

Преговори у Рамбујеу, на којима је учествовао српски председник Милан Милутиновић и после којих се српска страна окривила за одуговлачење и оспоравање тема су другог фебруарског броја. Претварање ОВК из герилске у политичку организацију, отварање њеног информативног центара у Рамбујеу, те уздизање Хашима Тачија као лидера исте, били су само показатељи која страна је фаворизана у преговорима. Чекање коначне одлуке Слободана Милошевића о прихватању или одбијању одлука у Рамбујеу,

20. фебруара, довело је до прогноза да ће Милошевић ипак прихватити у пакету договор из Рамбујеа, већ након првих НАТО бомби (НИН, 18. 02. 1999: 1). Чињеница да се и шеф Верификационе мисије ОЕБС-а, током судбоносних преговора ипак налази у Приштини, а да је одлука владе о његовом протеривању ипак замрзнута на крају, говорила је у прилогу чија страна има превагу. Вокер је у разговору за НИН истакао како међународна заједница „види већи проблем у томе како је третирана албанска већина у протеклих десет година“ него што су то била терористичка акта које је починила ОВК. Те да би долазак НАТО труп служио да обезбеди заштиту и сигурност „за Албанце, Србе и све остале“, а не да врши репресију над било киме (НИН, 18. 02. 1999: 1). Показало се ипак да је српска страна одбила захтев за размештањем страних трупа остављајући могућност да „размотри обим и карактер међународног присуства“. Ипак преговори су на крају одложени на захтев албанске стране, која је затражила времена за идеју о разоружавању. Испоставило се да су преговори заправо само одлагање до неког новог сусрета и „разговорима о својим неспоразумима у неком новом замку“ (НИН, 25. 02. 1999: 1). Паралелно са преговорима у Рамбујеу, вођена је дипломатска мисија у Паризу, од стране припадника СПЦ. Делегација коју су чинили: митрополит црногорско-приморски Амфилохије, епископ рашко-призренски Артемије, протосинђел Сава из манастира Дечани, Момчило Трајковић и др Душан Батаковић, сазвала је конференцију за медије на којој је саопштила да је „једино мултиетничка аутономија која би штитила Албанце и Србе прихватљиво решење.“ Ипак мисија није добила статус посматрача преговорима у Рамбујеу, а француски председник Жак Ширак, није желео ни да прими патријарха српског господина Павла, иако је из Америке допутовао у Париз. Делегација је морала да се задовољи, одласком у Америку, без патријарха и митрополита и кратким састанком са Медлин Олбрајт којој је уручила писмо „изражавајући забринутост за судбину Срба на Косову“ (НИН, 25. 02. 1999: 1). Ни Војислав Коштуница, лидер Демократске странке Србије, у интервју који је дао за НИН, крајем фебруара 1999. нема превеликог оптимизма када су у питању преговори у Рамбујеу, за које сматра да су готово од самог почетка доживели дебакл, који је америчка дипломатија покушала да прикрије дајући тобоже Албанцима времена да се консултују са „народом“ око потписивања споразума. Сматра да ће наставак преговора заказаних за 15. март само даље отегнути процес те да албанска страна неће одустати од својих првобитних захтева за независним Косовом. Критикујући владајућу коалицију Коштуница је навео да ће она сигурно настојати да пораз представи као дипломатску победу, затварајући очи пред реалношћу док пак одржавања Слободана Милошевића на власти у великој мери види као заслугу Вашингтона уз критику његовог превише ауторитативног режима (НИН, 25. 02. 1999: 1).

Први мартовски број доноси интервју са аустријским амбасадором Волфгангом Петрићем, посредником између српске и албанске стране

у Рамбујеу. Он је причао о понуђеном плану од 82 странице који би регулисао ситуацију у АПКИМ, а за који се настојало да га прихвате обе стране описујући га као успешнији од свих досадашњих модела у коме се успоставља „једна област са два система“. Петрић је изразио оптимизма у будућу рунду преговора. У истом броју објављен је и резиме понуђеног споразума, преузет од Америчког Стејт департмента у 14 тачака. У другом тексту новинари НИН-а саркастично коментаришу постигнути успех српског председника Милана Милутиновића у Рамбујеу, који се своди на парољу „ни рат ни пакт“ или „зарад мира ићи ћемо и у рат“ (НИН, 04. 03. 1999: 1). НИН иронично напомиње да се „Америка брани на Балкану!“, те да је „мајка Русија на нашој страни“, али „пре свега на нашој страни смо ми. Са Шешељем на челу“ (НИН, 04. 03. 1999: 1). Паралелно извештава о бројним митинзима широм земље, заправо митинзима подршке одбрани земље. На основу првог броја, с обзиром на количину текстова посвећених преговорима у Рамбујеу, те различитим извештајима може се закључити заправо озбиљност ситуације у којој је се СРЈ налазила. Већ идући број извештава о последњем покушају америчког емисара Ричарда Холбрука да наговори Слободана Милошевића да прихвати понуђени споразуме те да у супротном „Србију дели само неколико дана од могуће трагедије, чак и већих димензија него што су биле све претходне.“ (НИН, 11. 03. 1999: 1). Уколико би пак до потписивања споразума дошло, уследиле би припреме за попис становништва у АПКИМ. Циљ би био утврдити стварни број Албанаца који се налази на територији јужне српске покрајине, а за који су новинари заговорници косовске стране тврдили да има преко 90% Албанаца. Из текста пак проистиче да до сада није било могуће тачно утврдити етничку структуру у АПКИМ, због различитих критеријума мерења, а превасходно због тога што се овакви подаци користе у пропаганде сврхе (НИН, 11. 03. 1999: 1). Други важан задатка био би очување сакралних објеката и културне баштине у АПКИМ, те омогућавању и гарантовање безбедности Републичком заводу за заштиту споменика културе да такве објекте у АПКИМ обиђе (НИН, 11. 03. 1999: 1).

Последњи број пред НАТО агресију од 18. марта, извештава о неуспелом наставку преговора у конгресном центру „Клебер“ у Паризу. Србија према наводима извештача тражи чак 70% измена преговора, а косовски Албанци одбијају да ставе свој потпис. За разлику од претходних извештаја, ситуација на терену овог пута изгледа сасвим другачије и много је извесније да ће доћи до ваздушних напада него да мирног политичког решења (НИН, 18. 03. 1999: 1). НИН је у складу са измењеним околностима спровео нову анкету, у којој се повећао и број оних који су спремни да се ангажују у случају евентуалног напада на Косово за 10% (70% испитаника). Индикативно је да су анкетирани Срби изјавили да немају поверење у добронамерност НАТО мисије у АПКИМ, али да трећина испитаних и даље сматра да је за ситуацију у АПКИМ „крива српска власт“ (НИН, 18. 03. 1999: 1). Док су се у Паризу водили преговори у Србији се све више организују

различити митинзи подршке српском преговарачком тиму, под слоганом да се српско Косово мора бранити по сваку цену. НИН истиче да програм оваквих скупова искључује било какав критички осврт на актуелна дешавања и удео српских власти у њима, док се критика искључиво односи на међународну заједницу те на критику односа власти у Црној Гори (НИН, 18. 03. 1999: 1). Врло брзо ће се показати да ће се овакви протесни митинзи наставити и под непосредном ваздушном опасношћу.

„КОСОВСКИ РАТ“ КРОЗ ПРИЗМУ НИН-А ТОКОМ НАТО АГРЕСИЈЕ 1999. ГОДИНЕ

НАТО агресија на територију тадашње Савезне републике Југославије почела је 24. марта 1999. године, и била је испраћена у свим медијима и у штампи. НИН који је изашао наредног дана 25. марта, доноси нам текст Слободана Павловића, дописника из Вашингтона написан у виду дописничког дневника, у коме из сата у сат описују дешавања од 24. марта која су претходила агресији на СР Југославију. Наредбу о нападу издао је Генерални секретар Северноатлантског савеза Хавијер Солана, на основу ранијег добијеног овлашћења и договора постигнутог у сенату. На брифингу у Пентагону је наглашено да САД траже „од ОВК да се уздржи од свих оружаних и осталих провокативних акција којима се крши мировни споразум потписан у Паризу. Нека се нико од лидера косовских Албанаца не заноси да ће се НАТО претворити у ратно ваздухопловство њихове ОВК.“ (НИН, 25. 03. 1999: 1).

Непосредно пре објаве рата, уследила су два дугачка и исцрпна разговора између Ричарда Холбрука, специјалног америчког изасланика у Београду и југословенског председника Слободана Милошевића. Први се догодио у ноћи између понедељка и уторка увече и трајао је четири сата, након чега је новинарима саопштено да ситуација није промењена. Нешто касније током дана двојица политичара су поново разговарала три сата и овога пута су ти разговори били неуспешни. Занимљиво је да новинари не наводе никакве детаље ових разговора, вероватно јер им нису били познати. Уследило је повлачење Ричарда Холбрука из Београда и прекидање дипломатске мисије истог дана. Истовремено је Народна скупштина Србије усвојила извештај делегације из Рамбујеа, и и једногласно одбила могућност да НАТО трупе буду „позване“ на Косово. Савезна влада је у 21.00 објавила одлуку о „проглашењу непосредне ратне опасности“... Увече је стигло саопштење градских власти у Београду да су све службе приправне и да је главни град СР Југославије спреман да се суочи са свим проблемима који би се могли очекивати у оваквим околностима (НИН, 25. 03. 1999: 1). Поподне је заседала и скупштина, на којој су сагласни били и власт и опозиција када је реч о интегритету и одбрани АПКиМ, и одбили су присуство страних трупа на овој територији (НИН, 25. 03. 1999: 1).

У броју од 8. априла први пут се, помиње ситуација у АПКиМ. Конкретно у смислу појављивање избеглица и то припадника албанске националне мањине које масовно желе да напусте ратну територију. Говорећи о злоупотреби од стране страних медија, који као узрок овог исељавања наводе икључиво етничко чишћење од стране српских јединица у АПКиМ (НИН, 08. 04. 1999: 1). Анализа прва три ратна броја указује на непостојање потпуних информација о дешавања на самом терену Косова и Метохије које због специфичне ратне ситуације нису могле бити доступне. У недостатку конкретнијих информација новинари НИН-а су настојали да покрију остале аспекте бомбардовања, последице разарања, претећу хуманитарну катастрофу, односе светских сила према НАТО агресији и слично.

Разговори са страним и домаћим политичарима у штетности НАТО агресије као и ставови савезне владе незаобилазни су део ратних бројева. У броју од 15. априла објављен је обиман интервју са Вуком Драшковићем, потпредседником савезне владе, који је, осудио НАТО агресију те и изрекао став савезне владе о решавању судбине АПКиМ у границама Србије (НИН, 15. 04. 1999: 1). У ироничном тону написана је анализа проблема повратка албанских избеглица у АПКиМ у наредном броју од 21. априла којима НАТО не дозвољава повратак. Аутор, Слободан Рељић, саркастично закључује „Десетине хиљада Албанаца, измучених вишенедељним тумарањима од немила до недрага, почеле су да се враћају кућама. На њиховим лицима се види пакао који су прошли. Ко се и надао помоћи „томахавка“, сад зна да то није лако доживети.. Овим несрећницима обећавано да ће све трајати два-три дана. Као, Албанци се мало повуку, по Србима ће НАТО са неба истрести бомбе, па ће они дати ватру табанима према Србији, и ево га - независно Косово.“ (НИН, 22. 04. 1999: 1).

Насловница новог броја, први пут помиње да је можда нађен пут ка дипломатском решењу косовске кризе, што је тема целокупног броја. Чињеница да су амерички председник и његови сарадници знатно ублажили реторику према званичном Београду са једне стране а са друге да је званични Београд први пут изказао став да може прихватити међународне снаге реда у АПКиМ улила је наду у да је крај бомбардовања близу (НИН, 05. 05. 1999: 1). У овом броју испливала и помало наиван нада да ће снаге ОВК ослабити, а да ће Запад у новом распореду подржати умеренију струју Ибрахима Ругове, што се касније показало као неистинито (НИН, 05. 05. 1999: 1). Праћена је и рекација Уједињених нација, генералног секретара Кофија Анана, који је такође почео да мења своју реторику и након разговора са званичном Москвом, направио корак напред изјавом у којој је истакао да „трајно решење за Косово неће моћи да буде постигнуто на бојном пољу“ (НИН, 05. 05. 1999: 1). Улога Русије у решавању Косовске кризе види се као одлучујућа у заштити Југословенских интереса, овај број доноси извод из интервјуа са начелником Главне управе Министарства одбране за међународну војну сарадњу генералом, Леонидом Ивасовим, који прави паралелу

између САД и Трећег рајха, а Србију односно Југославију виде као штит за руске интересе на Балкану (*НИН*, 05. 05. 1999: 1).

Број од 20. маја први пут доноси вести са територије АПКиМ, преузете из агенције Бета, чији је извештач боравио четири дана у АПКиМ и то у Приштини. Сазнајемо да у град новинари могу ући само уз посебне дозволе, а да је сам град од почетка бомбардовања напустило око 35 000 Срба и око 60 000 Албанаца. Отежано снабдевање, страх од ОВК, порушене куће чак и грбоље неки су од призора које новинари сликовито приказују. Ипак и овај текст одише одећеном дозом оптимизма и вером да ће ускоро доћи до краја бомбардовања (*НИН*, 20. 05. 1999: 1). У међувремену прате се мировне иницијативе, после два месеца бомбардовања, приче о доласку копнених трупа, неке врсте међународне мисије у АПКиМ чиниле су се све извеснијим (*НИН*, 20. 05. 1999: 1).

У следећем броју од 27. маја се почело интензивно писати о подели АПКиМ, као решењу косовске кризе. Ставови о овом питању изнели су многи стручњаци, сматрајући да таква подела није у потпуности могућа нити реална у овом тренутку, док је било и оних који такво решење сматрали потенцијалним начином за трајним решавањима српско-албанске кризе (*НИН*, 27. 05. 1999: 1). У овом броју примећује се промена тона и реторике, која више није победничка, већ у тону разочарења. Тако се констатује како службена Москва већ дужи низ година безуспешно изиграва миротворца док „стоички“ подноси распростирање НАТО-а ка границама Руске Федерације и претварање такозваног Партнерства за мир у фарсу (*НИН*, 27. 05. 1999: 1). У међувремену НАТО бесомучно „мрцвари једну земљу, под фарисејским изговором о хуманитарној катастрофи“, а НАТО ракете гађају и цивиле правдајући се колатералним штетама (*НИН*, 27. 05. 1999: 1). У томе дебљи крај у АПКиМ извукли су управо Албанци, који су масовно приморани да беже, у егзодусу, у коме су им више штете нанели НАТО савезници него Срби током целе историје, како закључује *НИН* (*НИН*, 27. 05. 1999: 1). И српске светиње у АПКиМ налазе се у незавидном положају. Интервју са монхињама манастира Девич, говори о ситуацији у јужној српској покрајини. Изоловане и у непријатељској средини, оне говоре о свом искуству у току бомбардовања. Њихова прича је значајна јер деле судбину више сличних ситуација на Косову и Метохији, значајног културног и историјског блага (*НИН*, 27. 05. 1999: 1).

Први јунски број најављује долазак Мартија Ахтисарија у Београд са новом мировном понудом „коју је тешко одбити“. Са друге стране изнето је становиште како „Суочени са бесомучним разарањем државне инфраструктуре и животом без струје и воде, десетак милиона смртника и неколико политичара је закључило да „време не ради за нас“ и да морална супериорност не обара авионе.“ (*НИН*, 03. 06. 1999: 1). На крају су прихваћени и принципи Г-8 и долазак међународних снага УН, у АПКиМ (*НИН*, 03. 06. 1999: 1). Из овог текста се наслућује скори крај бомбардовања али и својеврсни замор и први пут признање да СР Југославија ипак губи у бомбардовању.

Додатни заокрет донело је подизање хашке оптужнице против председника СРЈ Слободана Милошевића и његових блиских сарадника. „Подижући оптужницу против југословенског руководства и жмурећи пред злочинима најмоћније светске армаде, Хашки трибунал је показао да је доследни следбеник правног утилитаризма по коме је праву циљ да заштити само извесне интересе, а не да оствари неку вису правду.“ - закључује НИН чланку *Хашка правда* уверен да ипак неће доћи до реализовање ове оптужнице на крају (НИН, 03. 06. 1999: 1).

„Најзад се и то догодило - злочиначка алијанса прихватила је захтев за мирно и политичко решење и одлучила да на Косово пошаље педесетак хиљада „миротворца“, иако је не тако давно желела да по „српској колевци“ размести свега 28000 војника.“ (НИН, 10. 06. 1999: 1). Овако почиње први број НИН-а, који је изашао после завршетка бомбардовања и пише о реакције домаћих политичара. Јавила су се одмах и опречена мишљења о овом решењу на политичкој сцени. Тако су радикали сматрали да је ово само још један корак ка даљем распарчавању СР Југославије, а колација „Војводина је у овом акту видела потписивање капитулације земље (НИН, 10. 06. 1999: 1). Друга важна тема која је узбуркала домаћу јавност је подизање хашке оптужнице о чему се пише и у овом броју. НИН доноси у овом броју интервју са Сефком Аломеровићем, председником Хелшинског одбора за људска права, у одбрану Слободана Милошевића, за кога тврди да је легитимно изабран и да се не може сматрати диктатором што брани суверенитет своје земље, али напомиње и да је режи све време толерисао постојање паралелних инситулација у АПКиМ, што се могло сматрати и као политичка манипулација за придобијање Албанаца (НИН, 10. 06. 1999: 1). Ни страни мировни посредници, махом независни као што је то Норвежанин, др Јохан Галтунг, оснивач и директор ТРАНСЦЕНД-а, мреже интелектуалаца истраживача мира и развоја путем акција, тренинга и истраживања, оценио је ситуацију као врло неповољну по Србију, у тренутку када је јасо да је НАТО савез под поткровитељством Америке био на врло јако (НИН, 10. 06. 1999: 1). Страни интелектуалци попут председника Академије уметности у Берлину, Ђерђа Конрада, осудили су НАТО агресију, коментаришући да је то бомбардовање само ојачало позицију Слободана Милошевића међу српским народом, који сада ужива још већ симпатије (НИН, 10. 06. 1999: 1). Приметно је да у тренутку завршетка бомбардовања нико није веровао у стварну смену Слободана Милошевића са власти у Србији.

Разочарење у руско савезништво природна је последица оваквог решења, па Бранко Стошић, дописник из Москве примећује како је „Специјални представник руског председника Бориса Јељцина за решење кризе око Југославије, што је званична титула Виктора Черномирдина, ступио је у преговарачке воде као савезник Срба, а из њих је изишао фактички потпуно солидаран са европским противницима Милошевића.“ (НИН, 10. 06. 1999: 1)

Окончање бомбардовања и долазак међународних снага у АПКиМ, отворило је питање останка Срба у АПКиМ, који су евидентно остали

разочарани оваквим расплетом стања, немајући поверења у будући поредак, још увек у ишчекивању шта радити (НИН, 10. 06. 1999: 1). За разлику од ратних бројева у овом је присутно велико разочарење самим окончањем бомбрадовања, односно резултатима окончања ратовања који су се показали много неповољнијим за Србију него што се то на почетку очекивало, када се готово славила победа.

ЗАКЉУЧАК

НИН је активно пратио дешавања у АПКиМ од почетка јануара 1998. године. Анализом бројева, уочава се да је интересовање недељника расло како се криза појачавала током године, до њене ескалације која је резултирала НАТО агресијом. НИН је настојао до НАТО агресије да у критичком тону коментарише догађаје у јужној српској покрајини. Приметно је да због тога преноси већи број интервјуа са различитим утицајним личностима како из југословенске политике (власти и опозиције), тако и званичника НАТО алијансе и САД-а, али и разговоре са различитим функционерима или утицајним личностима које су заступале идеју независног Косова.

НИН је у овом периоду критички настројен према званичној државној политици коју води председник Слободан Милошевић, било кроз коментаре новинара који сарађују са листом или пак кроз интервјуе са лидерима опозиције. Та критика је присутна константно на месечном нивоу, што листу даје опозициони тон. Посебно место издвајају преговори вођени у Рамбујеу, када се драстично повећава на недељном нивоу и број текстова посвећених Косовској кризи. У овом периоду, од јануара до почетка НАТО агресије 1999. године уместо просечно два текста по броју колико их је раније било везаних за дешавања у АПКиМ, број се повећава на четири текста који из различитих углова прате и сагледавају могуће решење Косовске кризе. Ово говори о повећаној свести о значају озбиљности ситуације, али и о свесности од претњи НАТО бомбама. Увидом у садржај предратних бројева, можемо закључити да је целокупна 1998. година била оптимистична када је у питању решавање Косовске кризе политичким и мирним путем, што се не може рећи ни за почетак 1999. године када је све извесније да ће ипак доћи до избијања рата.

Целокупни „ратни“ бројеви се у суштини доминатно баве НАТО бомбардовањем, и јако је мали број текстова невезаних за ратна дешавања. У овом времену можемо рећи да је у питању био „провладин“ часопис за кога су писали стални дописници, а интервјуе давали еминентни интелектуалци, али и политичари из тог периода. Анализа текстова је показала да су провбитни бројеви, објављени током марта и априла, били напсани махом етузијастично, са скоро сигурном вером у колапс НАТО агресора, па се често и претеривало и подцењивала снага НАТО алијансе. Такође је са политичке стране присутана вера у помоћ Русије и Кине, те сасвим сигурне нове прерасподеле на Балкану у корист Југословенских савезника.

Већ мајски бројеви, остављају другу слику, у складу са порастом негативних последица по целокупан живот земље, бројеви су мање ентузијастични. Акценат је стављен на разарање и несреће. Југославија се више не види као победник, већ као жртва немилосрде агресије, саркастично назване „Милосрдни“ анђео.

Јунски бројеви доносе промену реторике, постала је јасно да ситуација у СР Југославији неће бити окончана онако како се то на прву лопту замишљало. Последњи ратни број и први поратни осликавају разочарење у разрешење ситуације али ицу савезнике. Подизање Хашке оптужнице као и решење по коме међународне снаге долазе на Косово нису биле циљ којем се тежило на почетку.

Немамо конкретну повратну информацију колико је људи било преплаћено на НИН, али је евидентно да је реч о часопису за који су давали еминтни стручњаци и аналитичари тог периода, а који је покривао више области. Анализа даје ширу слику о току Косовске кризе током 1998. до јуна 1999. године, б и о томе како је првенствено српско друштво доживело ту кризу. На крају видимо и како је недељник осликавао српско друштво и политичку сцену из угла сталних сарадника који се нису либили ни да критикују, али ни да се нађу у центру збивања и због тога представља вредан извор за истраживање „Косовског рата“ кроз штампу.

ИЗВОРИ

- Аломеровић 1999: Сефко Аломеровић. „Систем створених заблуда“, НИН, 15. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [27. мај 2023].
- Андрејевић 1999: Нађа Андрејевић. „Молим се за вас“, НИН, 22. април 1999. <Magazin NIN - 2521, april 22 1999>. [24. мај 2023].
- Басарић 1999: Лепосава Басарић. „Споменици на Космету. Запуштена баштина“, НИН, 11. март 1999. <Magazin NIN - 2515, mart 11 1999>. [22. мај 2023].
- Бачевић 1998: Батић Бачевић, „Срби на Косову. Одлагање народа“, НИН, 5. фебруар 1998. <Magazin NIN - 2458, 05 FEB 1998>. [5. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић, „Интервју: Војислав Коштуница“, НИН, 25. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2513, februar 25 1999>. [21. мај 2023].
- Бачевић 1998: Батић Бачевић. „Србија и свет. Уступак пред ударцима“, НИН, 1. октобар 1998. <Magazin NIN - 2492, ОКТОBAR 1 1998>. [14. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић. „Денатификација Србије“, НИН, 3. јун 1999. <Magazin NIN - 2527, jun 3 1999>. [26. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић. „Рамбује два. Двадесет девети круг“, НИН, 25. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2513, februar 25 1999>. [21. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић, „Косовска завеса“, НИН, 5. мај 1999. <Magazin NIN - 2523, maj 5 1999>. [24. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић. „Страх од слетања“, НИН, 20. мај 1999. <Magazin NIN - 2525, maj 20 1999>. [25. мај 2023].
- Бачевић 1999: Батић Бачевић. „Кумановско повлачење“, НИН, 15. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [27. мај 2023].

- Бојовић 1998: Мишо Бојовић. „Косовска драма. Увезени терор“, НИН, 23. јул 1998. <Magazin NIN - 2482, JUL 23 1998>. [11. мај 2023].
- Врзић 1998: Никола Врзић. „Дрога и Југославија. Српска веза“, НИН, 8. октобар 1998. <Magazin NIN - 2493, ОКТОБАР 8 1998>. [14. мај 2023].
- Врзић 1998: Никола Врзић. „Повратак колективног. Косово и људска права“, НИН, 12. март 1998. <Magazin NIN - 2463, 12 MAR 1998>. [7. мај 2023].
- Глигоријевић 1998: Мило Глигоријевић. „Милошевићев резултат“, НИН, 15. октобар 1998. <Magazin NIN - 2494, ОКТОБАР 15 1998>. [14. мај 2023].
- Глигоријевић 1999: Мило Глигоријевић. „Јунаци нашег доба. Протезање ногу“, НИН, 4. март 1999. <Magazin NIN - 2514, mart 4 1999>. [21. мај 2023].
- Глигоријевић 1999: Мило Глигоријевић. „Јунаци нашег доба. Протезање ногу“, НИН, 4. март 1999. <Magazin NIN - 2514, mart 4 1999>. [21. мај 2023].
- Гојгић 1999: Љубица Гојгић. „Косово: етничка мапа“, НИН, 11. март 1999. <Magazin NIN - 2515, mart 11 1999>. [22. мај 2023].
- Гојгић 1998: Љубица Гојгић. „Косово, споразум. НАТО над Србијом“, НИН, 22. октобар 1998. <Magazin NIN - 2495, ОКТОБАР 22 1998>. [15. мај 2023].
- Гојгић 1999: Љубица Гојгић. „Митинзи. Жене у црвеном“, НИН, 18. март 1999. <Magazin NIN - 2516, mart 18 1999>. [22. мај 2023].
- Гросберг 1999: А. Гросберг. „Ја сам гневни НАТО грађанин“, НИН, 28. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [27. мај 2023].
- Дамјановић 1998: Милан Дамјановић. „Политика. Војска на нишану“, НИН, 30. јул 1998. <Magazin NIN - 2483, JUL 30 1998>. [11. мај 2023].
- Дамјановић 1998: Милан Дамјановић. „Сан све даљи“, НИН, 28. мај 1998. <Magazin NIN - 2474, 28 MAJ 1998>. [8. мај 2023].
- Дамјановић 1998: Милан Дамјановић. „Космет. Док људи гину“, НИН, 27. август 1998. <Magazin NIN - 2487, AVGUST 27 1998>. [12. мај 2023].
- Даутовић 1999: Сава Даутовић. „Књиге и бомбе“, НИН, 1. април 1999. <Magazin NIN - 2518, april 1 1999>. [23. мај 2023].
- Даутовић 1999: Сава Даутовић. „Дезертери из Француске 7“, НИН, 28. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [27. мај 2023].
- Демек 1998: Артур Демек. „НАТО над Србијом. Скинута војна тајна“, НИН, 16. јул 1998. <Magazin NIN - 2481, JUL 16 1998>. [11. мај 2023].
- Дражић 1999: Милена Дражић. „Појели су вас као ђевапчиће“, НИН, 28. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [27. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1998: Светлана Ђурђевић Лукић. „Косово. Спорни споразум“, НИН, 10. септембар 1998. <Magazin NIN - 2489, СЕРПЕМВАР 10 1998>. [13. мај 2023].
- Ђурђевић-Лукић 1998: Светлана Ђурђевић-Лукић. „Милошевић-Холбрук. Туђа рука на Косову“, НИН, 15. октобар 1998. <Magazin NIN - 2494, ОКТОБАР 15 1998>. [14. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1998: Светлана Ђурђевић Лукић. „Косово. Дан после“, НИН, 29. октобар 1998. <Magazin NIN - 2496, ОКТОБАР 29 1998>. [15. мај 2023].
- Ђурђевић-Лукић 1998: Светлана Ђурђевић Лукић. „Интервју: Др Душан Батаковић“, НИН, 19 новембар 1998. <Magazin NIN - 2499, NOVEMBAR 19 1998>. [17. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1998: Светлана Ђурђевић Лукић. „Косовски преговори. Немогућа мисија“, НИН, 19. новембар 1998. <Magazin NIN - 2499, NOVEMBAR 19 1998>. [17. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1999: Светлана Ђурђевић Лукић. „Ексклузивно Виљем Вокер“, НИН, 18. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2512, februar 18 1999>. [20. мај 2023].

- Ђурђевић Лукић 1999: Светлана Ђурђевић Лукић. „Употреба лидера“, НИН, 5. мај 1999. <Magazin NIN - 2523, мај 5 1999>. [24. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1999: Светлана Ђурђевић Лукић. „Париски преговори. Који споразум?“, НИН, 18. март 1999. <Magazin NIN - 2516, mart 18 1999>. [22. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1999: Светлана Ђурђевић Лукић. „Подела Косова“, НИН, 27. мај 1999. <Magazin NIN - 2526, мај 27 1999>. [25. мај 2023].
- Ђурђевић Лукић 1999: Светлана Ђуревић Лукић. „Употреба несрећа“, НИН, 8. април 1999. <Magazin NIN - 2519, april 8 1999>. [23. мај 2023].
- Живковић 1998: Никола Живковић. „Хавијер Солана. Дивим се Ругови!“, НИН, 9. јул 1998. <Magazin NIN - 2480, JUL 9 1998>. [9. мај 2023].
- Живковић 1998: Никола Живковић. „Владика Артемије. Држава је затајила“, НИН, 9. јул 1998. <Magazin NIN - 2480, JUL 9 1998>. [9. мај 2023].
- Игња 1998: Петар Игња. „Чекајући НАТОА“, НИН, 25. јун 1998. <Magazin NIN - 2478, 25 JUN 1998>. [9. мај 2023].
- Игња 1999: Петар Игња. „Одбројавање је почело“, НИН, 25. март 1999. <Magazin NIN - 2517, mart 25 1999>. [23. мај 2023].
- Игња 1999: Петар Игња. „Шта нам је сада чинити“, НИН, 15. април 1999. <Magazin NIN - 2520, april 15 1999>. [24. мај 2023].
- Игња 1998: Петар Игња. „Косово. Косовски круг безнађа“, НИН, 12. новембар 1998. <Magazin NIN - 2498, NOVEMBER 12 1998>. [17. мај 2023].
- Иконић 1999: Слободан Иконић. „Хашка правда“, НИН, 3. јун 1999. <Magazin NIN - 2527, jun 3 1999>. [26. мај 2023].
- Јакшић 1998: Марко Јакшић. „Сведочење: ко претекне, причаће“, НИН, 12. новембар 1998. <Magazin NIN - 2498, NOVEMBER 12 1998>. [17. мај 2023].
- Јанковић 1999: Ивана Јанковић. „Репортажа: избеглице у Раковици“, НИН, 20. мај 1999. <Magazin NIN - 2525, мај 20 1999>. [25. мај 2023].
- Јањић 1998: Јован Јањић. „Косово и Метохија. Ноћ дугих корака“, НИН, 26. фебруар 1998. <Magazin NIN - 2461, 26 FEB 1998>. [5. мај 2023].
- Јевтовић 1999: Милош Јевтовић. „Косово. Зебња, страх и неизвесност“, НИН, 14. јануар 1999. <Magazin NIN - 2507, JANUAR 14 1999>. [19. мај 2023].
- Јевтовић 1999: Милош Јевтовић. „Косово. Зебња, страх и неизвесност“, НИН, 14. јануар 1999. <Magazin NIN - 2507, JANUAR 14 1999>. [19. мај 2023].
- Јефтовић 1998: Милош Јефтовић. „Косово. Дијалог или рат“, НИН, 5. мај 1998. <Magazin NIN - 2471, 05 MAJ 1998>. [7. мај 2023].
- Јефтовић 1998: Милош Јефтовић. „Косово. Насиље одувало дијалог“, НИН, 11. јун 1998. <Magazin NIN - 2476, 11 JUN 1998>. [8. мај 2023].
- Јефтовић 1998: Милош Јефтовић. „Дипломати на терену. Шетња без ризика“, НИН, 9. јул 1998. <Magazin NIN - 2480, JUL 9 1998>. [9. мај 2023].
- Кецмановић 1999: Ненад Кецмановић. „На путу из Европе“, НИН, 27. мај 1999. <Magazin NIN - 2526, мај 27 1999>. [26. мај 2023].
- Кујунџић 1999: Лидија Кујунџић. „Паралелна дипломатија. Поправак непоправљивог“, НИН, 25. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2513, februar 25 1999>. [21. мај 2023].
- Кујунџић 1998: Лидија Кујунџић. „Косметска криза. Почетак краја“, НИН, 13. август 1998. <Magazin NIN - 2485, AVGUST 13 1998>. [11. мај 2023].
- Кујунџић 1998: Лидија Кујунџић. „Космет. Ко је Наим Маљоку“, НИН, 27. август 1998. <Magazin NIN - 2487, AVGUST 27 1998>. [12. мај 2023].
- Кујунџић 1998: Лидија Кујунџић. „Интервју Адем Демаћи. Лице и наличје ОВК“, НИН, 24. септембар 1998. <Magazin NIN - 2491, SEPTEMBER 24 1998>. [13. мај 2023].

- Кујунџић 1999: Лидија Кујунџић. „Косово. Богови рата.“, НИН, 21. јануар 1999. <Magazin NIN - 2508, JANUAR 21 1999>. [19. мај 2023].
- Кујунџић 1999: Лидија Кујунџић. „Косово. Богови рата.“, НИН, 21. јануар 1999. <Magazin NIN - 2508, JANUAR 21 1999>. [19. мај 2023].
- Лазански 2012: Мрослав Лазански. „Зашто су нас напали?“, Политика, 23. 02. 2012. <Зашто су нас напали (politika.rs)>. [4. мај 2023].
- Лекић 1999: Јасмина Лекић. „Век сумрака“, НИН, 20. мај 1999. <Magazin NIN - 2525, мај 20 1999>. [25. мај 2023].
- Малинић 1998: Ђоко Малинић. „Бењамино Андреата, италијански министар одбране. Нато чува Југославију!“, НИН, 18. јун 1998. <Magazin NIN - 2477, 18 JUN 1998>. [8. мај 2023].
- Малинић 1998: Ђоко Малинић. „Рапорт из Авијана. Са осиромашеним уранијумом“, НИН, 2. јул 1998. <Magazin NIN - 2479, JUL 2 1998>. [9. мај 2023].
- Мандић 1999: Игор Мандић. „Морално лудило“, НИН, 27. мај 1999. <Magazin NIN - 2526, мај 27 1999>. [26. мај 2023].
- Марковић 1999: Зоран Марковић. „НИН-ово истраживање: плашимо ли се бомбардовања?“, НИН, 18. март 1999. <Magazin NIN - 2516, mart 18 1999>. [22. мај 2023].
- Мароевић 1999: Раде Мароевић. „На лицу места“, НИН, 20. мај 1999. <Magazin NIN - 2525, мај 20 1999>. [25. мај 2023].
- Мароевић 1999: Раде Мароевић. „Манастир Девич“, НИН, 27. мај 1999. <Magazin NIN - 2526, мај 27 1999>. [26. мај 2023].
- Мароевић 1999: Раде Мароевић. „Ни отићи, ни остати“, НИН, 28. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [28. мај 2023].
- Милосављевић 1999: Мирјана Милосављевић. „Како бранити Косово“, НИН, 4. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2510, FEBRUAR 4 1999>. [20. мај 2023].
- Милосављевић 1999: Мирјана Милосављевић. „Како бранити Косово“, НИН, 4. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2510, FEBRUAR 4 1999>. [20. мај 2023].
- Мицета 1998: Лука Мицета. „Ванредно стање. Косово и(ли) Косова, НИН, 13. август 1998. <Magazin NIN - 2485, AVGUST 13 1998>. [11. мај 2023].
- Непознати 2016: „Dan kada je počeo rat na Kosovu“, Mondo, 16. mart 2016. <Kosovo - pre 18 godina izvršeni Drenički masakri | Info | Srbija (mondo.rs)>. [4. мај 2023].
- Никшић 1999: Стеван Никшић. „Косово и свет. Дипломатски блуз“, НИН, 28. јануар 1999. <Magazin NIN - 2509, JANUAR 28 1999>. [19. мај 2023].
- Никшић 1999: Стеван Никшић. „Косово и свет. Дипломатски блуз“, НИН, 28. јануар 1999. <Magazin NIN - 2509, JANUAR 28 1999>. [19. мај 2023].
- Никшић 1999: Стеван Никшић. „Лекција из историје“, НИН, 25. март 1999. <Magazin NIN - 2517, mart 25 1999>. [23. мај 2023].
- Никшић 1998: Стеван Никшић. „Наоружане формације. Контрола хаоса“, НИН, 6. август 1998. <Magazin NIN - 2484, AVGUST 6 1998>. [11. мај 2023].
- Николић 1999: Тања Николић. „Ништа им није свето“, НИН, 22. април 1999. <Magazin NIN - 2521, april 22 1999>. [24. мај 2023].
- Новковић 1998: Драгана Новковић. „Косово. Пресецање дреничког чвора“, НИН, 12. март 1998. <Magazin NIN - 2463, 12 MAR 1998>. [5. мај 2023].
- Новковић 1998: Драгана Новковић. „Срби и геополитика. Већ виђен сценарио“, НИН, 5. март 1998. <Magazin NIN - 2462, 05 MAR 1998>. [7. мај 2023].
- Новковић 1998: Драган Новковић. „Чекајући бомбе. Од складишта до склоништа“, НИН, 8. октобар 1998. <Magazin NIN - 2493, OKTOBAR 8 1998>. [14. мај 2023].

- Павловић 1999: Слободан Павловић. „Америка: Крај агоније Импицмента“, НИН, 28. јануар 1999. <Magazin NIN - 2509, JANUAR 28 1999>. [19. мај 2023].
- Павловић 1999: Слободан Павловић. „Америка: Крај агоније Импицмента“, НИН, 28. јануар 1999. <Magazin NIN - 2509, JANUAR 28 1999>. [19. мај 2023].
- Павловић 1999: Слободан Павловић. „Рамбује: претње из црне рупе“, НИН, 18. фебруар 1999. <Magazin NIN - 2512, februar 18 1999>. [20. мај 2023].
- Павловић 1999: Слободан Павловић. „Америка и Балкан. Свако има своју рачуницу“, НИН, 11. март 1999. <Magazin NIN - 2515, mart 11 1999>. [22. мај 2023].
- Павловић 1999: Слободан Павловић. „Вашингтонски дневник“, НИН, 25. март 1999. <Magazin NIN - 2517, mart 25 1999>. [23. мај 2023].
- Петрушић 1998: Сандра Петрушић. „Косовски сан и јава. Од албанског сна до српске реалности“, НИН, 15. јануар 1998. <Magazin NIN - 2455, 15 JAN 1998>. [4. мај 2023].
- Петрушић 1998: Сандра Петрушић. „Косово. Пет пута ништа“, НИН, 19. март 1998. <Magazin NIN - 2464, 19 MAR 1998>. [7. мај 2023].
- Петрушић 1998: Сандра Петрушић. „Сила без силе“, НИН, 2. јул 1998. <Magazin NIN - 2479, JUL 2 1998>. [9. мај 2023].
- Петрушић 1998: Сандра Петрушић. „Шта је ОВК. Фанатични целати“, НИН, 9. јул 1998. <Magazin NIN - 2480, JUL 9 1998>. [9. мај 2023].
- Петрушић 1998: Сандра Петрушић. „Модел. Какава аутономија“, НИН, 3. септембар 1998. <Magazin NIN - 2488, SEPTEMBAR 3 1998>. [13. мај 2023].
- Ракочевић 1999: Живојин Ракочевић. „Светски послови без светских људи“, НИН, 27. мај 1999. <Magazin NIN - 2526, мај 27 1999>. [25. мај 2023].
- Ранчић 1998: Драгослав Ранчић. „Штап и шаргарепа. Једна земља-три система“, НИН, 5. новембар 1998. <Magazin NIN - 2497, NOVEMBAR 5 1998>. [17. мај 2023].
- Ранчић 1999: Драгослав Ранчић. „Шта ће сада Кофи Анан“, НИН, 5. мај 1999. <Magazin NIN - 2523, мај 5 1999>. [24. мај 2023].
- Рељић 1999: Слободан Рељић. „Преко глава очајника“, НИН, 22. април 1999. <Magazin NIN - 2521, april 22 1999>. [24. мај 2023].
- Стошић 1999: Бранко Стошић. „Хитлеровим путем“, НИН, 5. мај 1999. <Magazin NIN - 2523, мај 5 1999>. [24. мај 2023].
- Стошић 1999: Бранко Стошић. „Русија и рат и мир на Косову“, НИН, 28. јун 1999. <Magazin NIN - 2528, jun 1999>. [28. мај 2023].

ЛИТЕРАТУРА

- Bellamy 2002: Alex Bellamy. *Kosovo and International Society*, London: Palgrave Macmillan London.
- Gow 1998: James Gow. „Kosovo after the Holbrooke-Milosevic agreement. What now?“, *The International Spectator*, vol. 33, Istituto Affari Internazionali, Roma, pp. 17-22.
- Кецојевић 2006: Драгиша Кецојевић. „Косово и Метохија: Терор над Србима.“ *Срби на Косову и у Метохији*. Зборник радова. Ур. Стеван Карамата–Часлав Оцић. Београд: Српска академија наука и уметности, 155–188.
- Логос 2016: Александар Логос. *Историја Срба. Друго измењено издање*. Београд: АТЦ.
- Логос 2019: Александар Логос. *Историја Срба 1. Четвртина дојуна*. Београд: АТЦ.

Ena S. MIRKOVIĆ

WEEKLY NEWSPAPERS (NIN) AND THE „KOSOVO WAR“ 1998 – 1999

Summary

The paper analyzes the events in Kosovo and Metohija during the „Kosovo War“ from January 1998 to the end of the NATO aggression in June 1999, based on the writings of the Weekly Information Newspaper (NIN). The „Kosovo War“ was an armed escalation of the multi-decade crisis in the relations between the Serbian and Albanian population of Kosovo and Metohija. The war ended with the help of the NATO aggression against the FRY, which was carried out without the permission of the United Nations, and resulted in the Kumanovo Agreement and the adoption of Resolution 1244 in the UN Security Council, which temporarily handed over sovereignty over this territory to the United Nations mission and international peacekeeping forces. The conflict was followed by all the media and press in Serbia, and in this paper the emphasis is placed on the reporting of NIN, as one of the oldest weekly newspapers in Serbia.

The analysis provided a broader picture of the course of the Kosovo crisis during 1998 to June 1999, and how primarily Serbian society experienced that crisis. In the end, we also see how NIN depicted Serbian society and the political scene from the point of view of permanent correspondent journalists who did not hesitate to criticize, but also to find themselves in the center of events, and therefore represents a valuable source for researching the „Kosovo War“ through the press.

Key words: Weekly Informational Newspaper, Kosovo War, Kosovo i Metohija, NATO aggression, FRY, politics.